

[Niels Helveg Petersen.]

af aktiviteten fortsat vil betyde, at risikoen for skarpe prisstigninger er reduceret, men der vil stadig væk efter mit partis skøn være behov for en aktiv prispolitik, en aktiv prispolitik, som dels begrundes med helt aktuelle forhold, dels har sin begrundelse i den almindelige erhvervsudvikling i øvrigt, som efter vor opfattelse har gjort en almindelig modernisering af prislovgivningen nødvendig. Den gamle prisindseendelse bortfalder med gennemførelsen af den nye lov, der her fremsættes forslag om. Den nye lov om priser og avancer er på adskillige områder en væsentlig modernisering og også på visse områder en skærpelse af hidtidig prislovgivning. Jeg skal nævne nogle af de væsentlige moderniseringer og nydannelser i loven.

For det første får monopoltilsynet en almindelig adgang til at overvåge prisudviklingen og at indberette om forhold, som indskrænker konkurrencen. Det siges videre, at monopoltilsynet skal offentliggøre i vidt omfang sine undersøgelser. Der kan fastsættes højestepriser og prisstop i videre omfang end før, idet det ikke som før vil være påkrævet at foretage forudgående undersøgelser. Anmeldelsespligten for vejledende priser, som ikke hidtil har været permanent, gøres nu til et helt permanent led i prislovgivningen, hvad jeg hilser med stor tilfredshed.

Det er noget nyt, at monopoltilsynet, for så vidt angår offentlige takster, vil komme stærkt ind i billedet også i fremtiden, idet monopoltilsynet skal afgive udtalelser.

Endelig er § 24 i monopolløven pillet ud af monopolløven; jeg skal senere komme tilbage til dette forhold.

Den vigtigste nydannelse er imidlertid kalkulationsreglerne, regler for, hvilke former for omkostningsstigninger der må indkalkuleres i priserne. Vi har allerede erfaret, at denne nydannelse er blevet noget unødigt modtaget forskellige steder. Jeg har endda set, at man har opfattet den som et særligt angreb på erhvervslivet. Efter min opfattelse er dette ikke en korrekt fremstilling. Erhvervslivets trivsel er helt afhængig af, at det lykkes at bremse op for omkostningsstigningerne. Den nye prislov kan medvirke til dette. Jeg kan forstå, at man i erhvervslivet kan føle sig generet af, at det ligesom er erhvervslivet, der her skal tage det første

stød i denne politik, men på blot lidt længere sigt vil det selvfølgelig være til gavn for erhvervene med en så rolig omkostningsudvikling som overhovedet muligt.

Bestemmelserne i § 5 er helt centrale, herunder selvfølgelig ikke mindst det sidste punkt i § 5, stk. 1. Det siges her, at overenskomstmæssige tillæg, og hvad der kan sammenlignes hermed, må indregnes i priserne, efter at der er foretaget almindelig overenskomstmæssig modregning. I bemærkningerne til denne bestemmelse er meningen med det uddybet videre. Jeg er overbevist om, at udvalget, som skal drøfte dette lovforslag, må bruge en væsentlig del af sin tid til at diskutere disse centrale retningslinjer. Det er åbenbart ikke nogen let opgave at fastlægge almindelige retningslinjer for, hvorledes disse bestemmelser skal praktiseres, men på det radikale venstres vegne vil jeg gerne udtale en stærk tilslutning til hensigten og meningen med disse bestemmelser.

Megen længsindighed inden for det bevægelige lønsystem modsvares af produktivitetstigninger og rejser ikke noget prisproblem, vil ikke for virksomheden kunne motivere prisforhøjelser og vil vel ikke engang hos virksomheden motivere et ønske om prisforhøjelse. Prisproblemerne opstår, hvor længsindigheden slår igennem i priserne, hvor den altså ikke modsvares af en produktivitetstigning, og denne form for længsindighed er i ingens interesse. Den er ikke i erhvervenes interesse, den er slet ikke i lønmodtagernes interesse, den vil i høj grad være af tilfældig art, den stiller eksporterhverv og hjemmemarkedserhverv ulige, og den modvirker bestræbelserne for at føre en solidarisk lønpolitik, som det jo har været forsøgt denne gang måske mere end nogen sinde før. Ved denne overenskomstforhandling har de lavtlønnede og kvinderne fået væsentlige tillæg, og disse bestræbelser for at skabe en større lighed på det private arbejdsmarked vil selvfølgelig stramme, hvis længsindigheden kommer til at udhule resultaterne af dem.

Det er uden tvivl betydningsfuldt, hvis de bestemmelser, der foreslås indsat i loven for at bremse op for uønsket længsindighed, skal få kød og blod, at organisationerne medvirker mest muligt. Der er her tale om et eksperiment. Man har ikke forsøgt sig med den slags bestemmelser før, og organisationernes medvirken vil være meget værdifuld og